

Zdravotní stav seniorů

1. Střední délka zdravého života při narození a ve věku 65 let v ČR a vybraných zemích EU

Zdroj: Eurostat

Střední délka zdravého života vyjadřuje průměrný počet let, jež má osoba v určitém věku šanci prožít ve zdraví. Zdraví je zde chápáno jako absence jakýchkoli handicapů a omezení.

Střední délka zdravého života při narození je dlouhodobě nejvyšší ve skandinávských zemích a na Maltě. V roce 2012 se jejich hodnoty pohybovaly pro Norsko ve výši 71,8 let zdravého života, pro Švédsko 70,9 let a na Maltě 71,8, stejně jako v Norsku. U EU 28 je střední délka zdravého života mužů podstatně nižší, oproti Norsku o celých 10,5 let v roce 2012. Mírně nad průměrem EU 28 se nacházejí muži v České republice. V roce 2012 zde muži žili ve zdraví do 62,3 let. Problematická situace je na Slovensku, kde se muži ve zdraví dožívají pouze 53,4 let, což je nejnižší údaj z celé EU.

Dalšími státy, kde situace je jen o trochu lepší než na Slovensku, jsou Slovinsko a Finsko. Slovinci se ve zdraví v roce 2012 dožívali 56,5 let a Finové 57,3 let.

U žen je situace podobná. Norské a maltské ženy v roce 2012 dosáhly stejné střední délky zdravého života při narození, a sice 72,4 let, švédské ženy 70,7 let. Výrazně pod touto hranicí se pohybuje průměr EU 28, jehož hodnota v roce 2012 dosáhla pouze 61,9 let a od roku 2010 se propadla z hodnoty 62,7 let. O trochu optimističtější hodnoty vykazují ženy v České republice, kde střední délka zdravého života při narození dosáhla v roce 2012 hodnoty 64,1 let, ovšem od roku 2010 jde také o propad z hodnoty 64,5 let. Nejhorší se vede podobně jako slovenským mužům i slovenským ženám, jejichž situace je ještě horší než u mužů. Jejich střední délka zdravého života při narození dosahuje pouze 53,1 let. Finské ženy si pohoršily z 58,2 let v roce 2010 na 56,2 let v roce 2012. Naopak slovinské ženy dohnaly Finky na hodnotu 55,6 let.

Střední délka zdravého života ve věku 65 let již odsunula ženy z Malty na třetí pozici po ženách z Finska a Švédska. Tyto ženy se v roce 2012 ve svých 65 letech mohly těšit ještě na 15,9 let (Norky) a 15,4 let (Švédky) života ve zdraví. Ženy žijící na Maltě měly střední délku života ve zdraví ve svých 65 letech před sebou v délce v průměru 12,2 let. Slovenské ženy pouze 3,1 let. V České republice tato hodnota byla opět v podobné výši jako u Finek a v zemích EU28 a dosáhla 8,9 let (v EU28 8,5 let).

Po dosažení 65 let života se mohou muži v Norsku těšit ještě na 15,4 let života ve zdraví (střední délka zdravého života ve věku 65 let), zatímco Slováci na pouze na 3,5 roku. V EU28 a Finsku je k dispozici shodně 8,4 let, podobně v České republice 8,3 let.

Je třeba upozornit, že toto šetření je postaveno na subjektivních otázkách o zdravotním stavu, proto jistá míra optimismu či skepticismu respondentů zde může sehrát určitou roli.

Tabulka č. 1: Střední délka zdravého života při narození a ve věku 65 let v ČR a vybraných zemích EU

		2010		2011		2012	
		0	65	0	65	0	65
Slovensko	muži	52,4	3,3	52,1	3,5	53,4	3,5
	ženy	52,1	2,8	52,3	2,9	53,1	3,1
Slovinsko	muži	53,4	6,6	54,0	6,2	56,5	7,3
	ženy	54,6	7,2	53,8	6,9	55,6	6,9
Finsko	muži	58,5	8,8	57,7	8,4	57,3	8,4
	ženy	58,2	8,9	58,3	8,6	56,2	9,0
Malta	muži	70,2	12,0	70,3	11,8	71,8	12,5
	ženy	71,6	11,9	70,7	11,0	72,4	12,2
Švédsko	muži	71,7	14,1	71,1	13,9	70,9	14,0
	ženy	71,1	15,5	70,2	15,2	70,7	15,4
Norsko	muži	69,8	14,5	69,9	14,7	71,8	15,4
	ženy	69,8	15,7	70,0	15,9	72,4	15,9
EU 28	muži	61,9	8,7	61,7	8,6	61,3	8,4
	ženy	62,7	8,9	62,2	8,6	61,9	8,5
Česko	muži	62,2	8,7	62,2	8,4	62,3	8,3
	ženy	64,5	8,8	63,6	8,7	64,1	8,9

2. Podíl pracujících osob se zdravotním postižením v populaci OZP

Převzato z publikace "[Výběrové šetření zdravotně postižených osob 2013](#)"

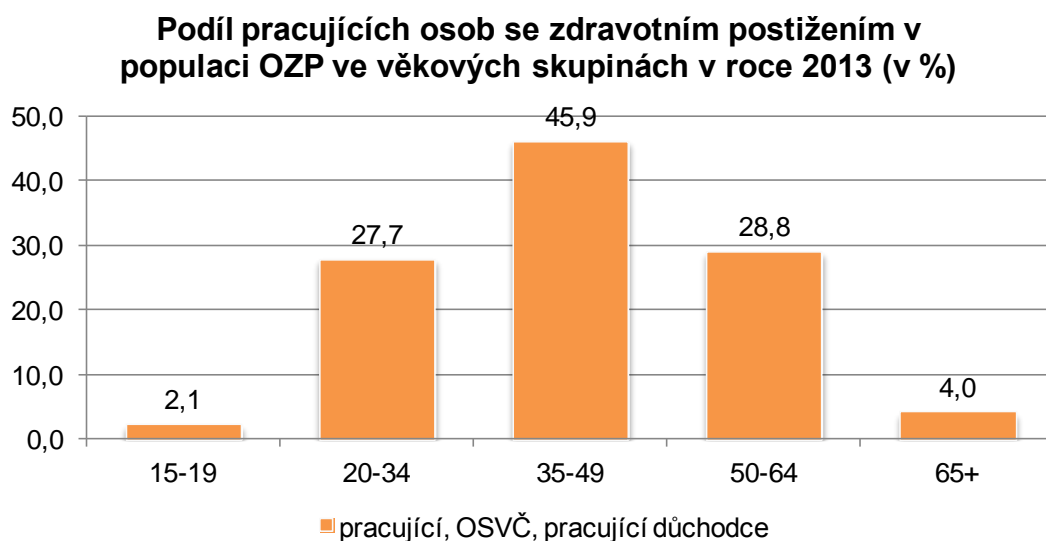
Zdroj ČSÚ, ÚZIS

Výběrové šetření osob se zdravotním postižením (VŠPO 13) vzniklo ve spolupráci ČSÚ, ÚZIS, MPSV a lékařů. Podle tohoto šetření bylo v České republice v roce 2013 celkem 1 013 366 osob se zdravotním postižením. Ve věkové skupině 15-19 let jich bylo 25 379, ve věkové skupině 20-34 let 66 346 a ve věkové skupině 35-49 let 134 266 osob. V seniorském věku, 50-64 let, se nacházelo 269 515 osob a ve věku 65 a více let to bylo již 517 860 zdravotně postižených osob.

Z tohoto výběrového šetření je možné vyčíst informaci, která běžně k dispozici není a sice, kolik zdravotně postižených lidí v roce 2013 pracovalo. Mezi pracující osoby zde zahrnujeme pouze ty, které opravdu pracovaly - byly zaměstnané, osoby samostatně výdělečně činné či osoby, které pracovaly jako pracující důchodci.

Podívejme se tedy, jaká část osob se zdravotním postižením pracovala. Ve věkové kategorii 15-19 let je to mizivé procento, 2,1 %. Ve věku 20-34 let osoby zdravotně postižené pracovaly z 27,7 %. Nejvíce pracujících osob zde nacházíme ve věku 35-49 let, kde pracovalo 45,9 % postižených osob. Ve věku 50-64 let je již zastoupení pracujících OZP nižší, pracovalo jich 28,8 % a ve věku 65+ již pracovalo minimum zdravotně postižených. Bylo jich 4,0 %. Z 1 013 366 zdravotně postižených osob pracovalo 178 695 osob, z čehož 91 620 byli zaměstnaní a OSVČ a 87 075 osob bylo pracujícími důchodci. V České republice pracovalo celkem 17,6 % zdravotně postižených lidí.

Graf č. 1

3. Úmrtnostní charakteristiky populace

Zdroj: ČSÚ, data převzata z publikace „[Demografická ročenka České republiky 2013](#)“

Data nejsou standardizována, proto se zde objevuje vliv nestejného zastoupení seniorů v jednotlivých krajích. Standardizace úmrtnosti na standard České republiky se nachází v publikaci ČSÚ „[Senioři v krajích](#), která vyšla v roce 2014, viz [Senioři v krajích](#). V této publikaci z hlediska celkové úmrtnosti vycházejí nejhůře kraje Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský.

Počet zemřelých na 100 000 obyvatel v roce 2013 činil v České republice 1 038 osob. Kraje, kde tento ukazatel byl nejvyšší, jsou Ústecký (1 124), Moravskoslezský (1 087) a Zlínský (1 084). Všechny kraje vyjma Prahy, Středočeského kraje a Jihomoravského kraje měly více než 1000 zemřelých osob na 100 000 obyvatel.

Na zhoubné nádory zemřelo nejvíce lidí v Ústeckém kraji. Počet zemřelých osob na tato onemocnění dosáhl 289 na 100 000 obyvatel. Následoval Karlovarský kraj s hodnotou 274 a Jihočeský kraj spolu s Moravskoslezským, kde zemřelo 266 osob na 100 000 obyvatel.

Ze zemřelých na zhoubné novotvary si povšimněme blíže údajů o zemřelých na zhoubný novotvar tlustého střeva, plic a prsu. Na zhoubný novotvar tlustého střeva zemřelo v roce 2013 nejvíce osob na 100 000 obyvatel v krajích Ústeckém (23), Pardubickém (22) a shodně Jihočeském, Praze, Jihomoravském a Středočeském (21). Naopak nejméně těchto lidí bylo na Vysočině (17), ve Zlínském, Libereckém a Plzeňském kraji (shodně 18).

Zhoubné nádory plic byly příčinou smrti především v Ústeckém a Karlovarském kraji, kde zemřelo shodně 69 osob na 100 000 obyvatel, na opačném konci se nachází kraj Zlínský, kdy úmrtí na toto onemocnění postihlo 37 osob na 100 000 obyvatel.

Ústecký a Karlovarský kraj již nevedou dalšímu typu zhoubného onemocnění. V případě úmrtí na zhoubný nádor prsu je to Plzeňský kraj spolu s Hl. m. Prahou, kde zemřelo na toto onemocnění 19 lidí na 100 000 obyvatel. Nutno podotknout, že v tomto srovnání jsou zahrnuti i muži. Nejnižší výskyt tohoto onemocnění postihl Vysočinu a Zlínský kraj (shodně 14 osob na 100 000 obyvatel).

Opusťme statistiku zhoubných nádorů a podívejme se, kde lidé umírali nejvíce na nemoci oběhového systému. Na prvním místě je to Zlínský kraj, kde zemřelo v roce 2013 557 lidí na 100 000 obyvatel. Následuje Ústecký (531) a Královéhradecký kraj (527). Nejméně onemocnění na nemoci oběhového systému vykazuje Praha (450 úmrtí na 100 000 obyvatel) a Středočeský kraj, kde zemřelo 462 lidí na 100 000 obyvatel. Třetím krajem, kde bylo nejméně úmrtí na nemoci oběhového systému na 100 000 obyvatel, je kraj Jihočeský (472).

Bez zajímavosti nejsou ani údaje o nemocích dýchací soustavy. Na tento typ onemocnění v roce 2013 zemřelo nejvíce lidí na 100 000 obyvatel v Jihočeském, Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji (80; 77 a 75). Na opačném konci žebříčku jsou kraje Jihomoravský, Středočeský a Vysočina (51; 57 a 59).

Tabulka č. 2: Počet zemřelých na 100 000 obyvatel v krajích v roce 2013, vybrané diagnózy

	Celkem	ZN C00 - C97	ZN tlustého střeva C18	ZN plic C34	ZN prsu C50	Nemoci oběhové soustavy IX	Nemoci dýchací soustavy X
Ústecký	1 124	289	23	69	17	531	67
Moravskoslezský	1 087	266	20	52	16	516	75
Zlínský	1 084	235	18	37	14	557	61
Olomoucký	1 073	260	19	45	15	518	66
Královéhradecký	1 072	263	19	53	17	527	77
Karlovarský	1 061	274	19	69	15	486	66
Plzeňský	1 057	257	18	55	19	493	65
Pardubický	1 045	249	22	44	16	479	73
Česká republika	1 038	258	20	51	16	492	65
Jihočeský	1 037	266	21	45	17	472	80
Liberecký	1 008	260	18	51	16	481	65
Vysočina	1 005	241	17	50	14	492	59
Jihomoravský	994	244	21	44	16	477	51
Středočeský	992	254	21	56	15	462	57
Hlavní město Praha	977	254	21	50	19	450	62

4. Četnost úmrtí na zhoubné novotvary a nemoci oběhového systému

Zdroj: ČSÚ, data převzata z publikace „[Demografická ročenka České republiky 2013](#)“

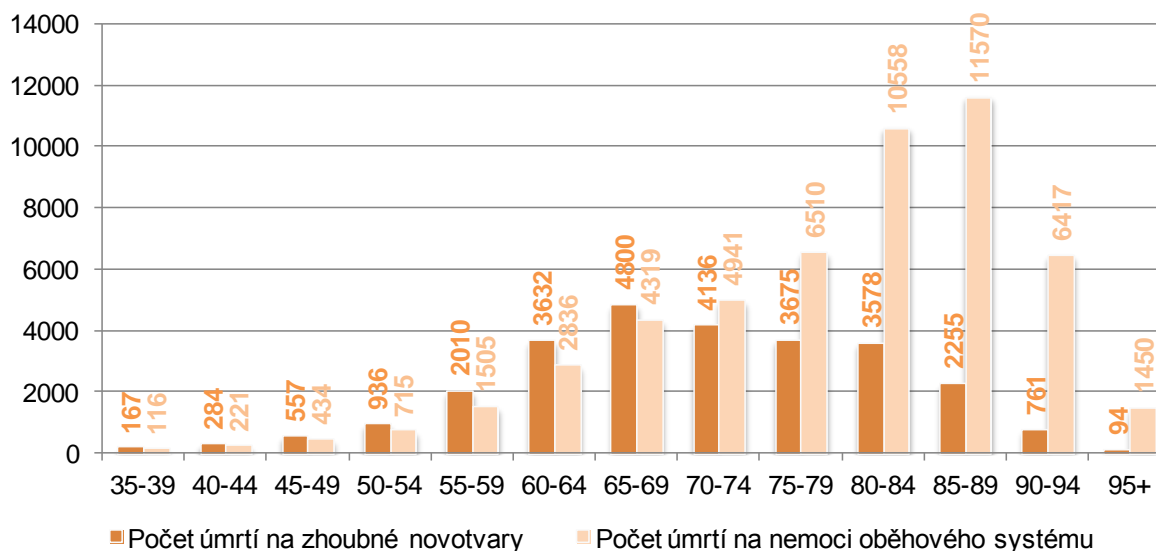
Nejvyšší počet zemřelých je na onemocnění zhoubnými novotvary a na nemoci oběhového systému. Podívejme se na četnosti těchto úmrtí v jednotlivých věkových skupinách. Úmrtí na novotvary má zcela jiný průběh podle věku než úmrtí na nemoci oběhového systému. Lakonicky řečeno, na novotvary se umírá dříve. Nejvyšší četnost tohoto úmrtí je v 65-69 letech, kdy v České republice zemřelo v roce 2013 na toto onemocnění 4 800 lidí. Výraznější nárůst začíná po padesátce (věková skupina 50-54 let), kdy četnost onemocnění téměř dosahuje tisíce úmrtí (936). Úmrtí nastupuje strmě, ve věku 60-64 let je to již 3 632 úmrtí. Po sedmdesátce se četnost úmrtí pozvolna snižuje, ale až do věku 80-84 let se udržuje nad hodnotou přes 3 500 úmrtí.

Naproti tomu četnost úmrtí na nemoci oběhového systému stoupá až do věku 85-89 let, kdy dosahuje 11 570 úmrtí a s vyšším věkem prudce klesá. V mladších věkových kategoriích až do věku

65-69 let je četnost úmrtí na nemoci oběhového systému dokonce nižší než četnost úmrtí na onemocnění zhoubnými novotvarami.

Graf č. 2

Četnost úmrtí na zhoubné novotvary a nemoci oběhového systému uvnitř věkových kategorií v roce 2013

5. Úmrtí na nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary v Evropské unii

Zdroj: Eurostat, data jsou z roku 2010

Na nemoci oběhového systému ze všech příčin úmrtí nejvíce v roce 2010 umírali muži Bulharska, Makedonie, Rumunska, Albánie a Lotyšska. Podíl úmrtí zde přesáhl 50 %. V Bulharsku to bylo nejvíce, 63 %. Bulharské ženy mají rovněž nejvyšší podíl úmrtí na nemoci oběhového systému, a sice ještě více než muži, 72 %. Následují obyvatelky Rumunska (68 %) a Litvy (66 %). Ženy obecně umírají více na nemoci oběhové soustavy, muži zase na zhoubné nádory.

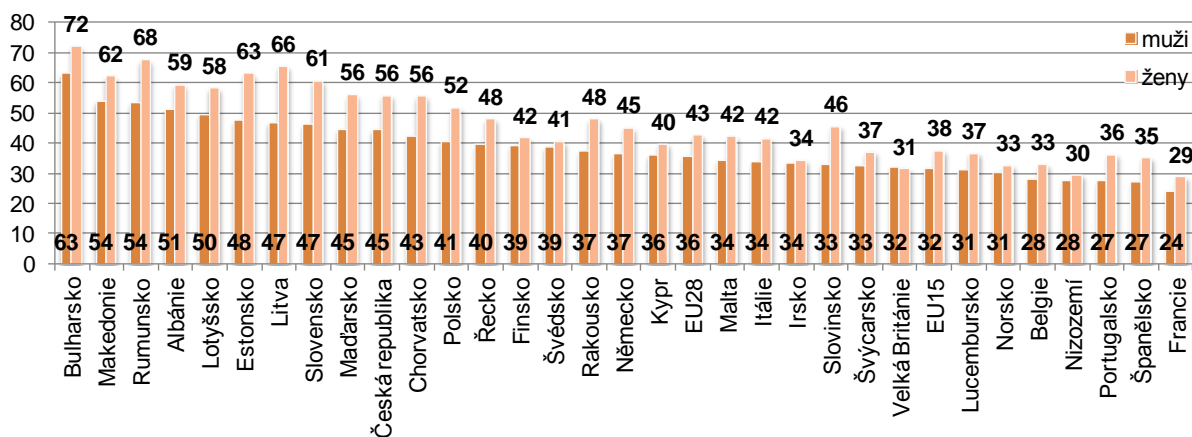
Nejméně bylo zastoupeno úmrtí na nemoci oběhové soustavy u mužů ve Francii (24 %), ve Španělsku (27 %), v Portugalsku (také 27 %) a v Nizozemí a Belgii (shodně 28 %). U žen je to ve Francii (29 %), Nizozemí (30 %) a ve Velké Británii (31 %).

V České republice zemřelo na nemoci oběhové soustavy ze všech příčin úmrtí 45 % mužů a 56 % žen, což je výrazně více než průměr EU 28, který činil 36 % mužů a 43 % žen. V zemích Evropské unie (EU28) zemřelo v roce 2010 2 448 427 mužů, z čehož na nemoci oběhového systému to bylo 874 289 mužů. Žen zemřelo v EU28 2 458 014, z nichž na nemoci oběhové soustavy zemřelo 1 049 349 žen.

Průběh četnosti úmrtí na nemoci oběhové soustavy podle věku se zvyšuje s rostoucím věkem, zatímco úmrtí na novotvary kulminuje v České republice v rozmezí 65-79 let a pak dochází k mírnému poklesu.

Graf č. 3

Podíl úmrtí na nemoci oběhové soustavy ze všech příčin úmrtí (v %)

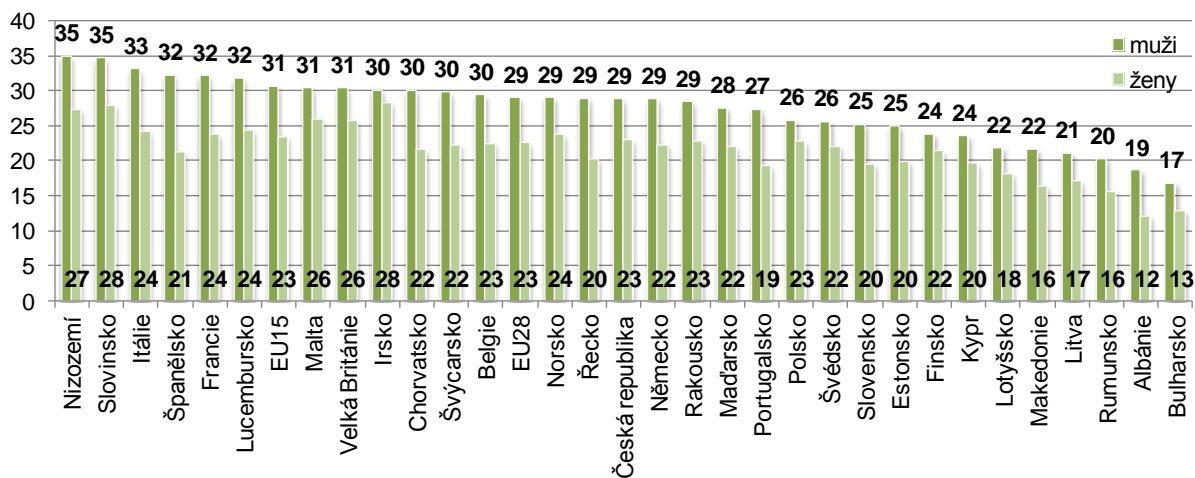
Ze všech příčin úmrtí je úmrtí na novotvary u mužů vyšší než u žen a to ve všech uvedených zemích. Nejvyšším zastoupením úmrtí žen na novotvary, které se přibližuje mužům, má Irsko. V této zemi ze všech příčin úmrtí připadá 30 % úmrtí na novotvary u mužů a 28 % u žen.

Země, kde je podíl úmrtí na novotvary vysoký, jsou převážně země západní Evropy. Nad 32 % u mužů má Nizozemí (35 %), Slovensko (35 %), Itálie (33 %), Španělsko a Francie (shodně 32 %). V EU 15 je to 31 % u mužů a 23 % u žen. Česká republika má podíl úmrtí na novotvary ze všech příčin úmrtí 29 % u mužů a u žen to je 23 %, což odpovídá průměrné hodnotě za EU 28.

Naproti tomu nejnižší hodnoty v tomto směru u mužů má Bulharsko (17 % muži a 13 % ženy), Albánie (19 % muži a 12 % ženy) a Rumunsko (20 % muži a 16 % ženy).

Graf č. 4

Podíl úmrtí na zhoubné novotvary ze všech příčin úmrtí (v %)

6. Incidence a smrtnost na zhoubné novotvary podle věku a krajů

Zdroj: ÚZIS

Incidence znamená podíl počtu nově hlášených nemocných jedinců za dané časové období (nových případů) a počtu všech jedinců ve sledované populaci, v tomto případě v krajích (celková populace je počítána na střední stav, tzn. k 1. 7. 2011). Data nejsou standardizovaná.

Incidence zhoubných novotvarů (počet případů na 100 000 obyvatel) v celkovém vyjádření bez ohledu na věk byla v roce 2011 nejvyšší u žen v Plzeňském (768), Karlovarském (741) a Jihočeském kraji (734). Naopak nejnižší incidenci zhoubných novotvarů zaznamenaly kraje Středočeský (578), Vysočina (634) a Ústecký kraj (649). U mužů je situace poněkud odlišná, nejvyšší incidence byla v krajích Plzeňském (897), Královéhradeckém (874) a Olomouckém (853). Jihočeský kraj se objevil na 4. místě (841). Nejnižší incidence zhoubných nádorů u mužů byla v krajích Středočeském (704), Ústeckém (730) a Vysočině (744). Jak je patrné z těchto dat, incidence zhoubných nádorů je u mužů vyšší než u žen, což koresponduje i se smrtností. Smrtnost je zhruba trojnásobně nižší než incidence.

Ve věku 50-65 let incidence prudce narůstá. U žen je nejvyšší v krajích Plzeňském (1 088), Libereckém (1 017) a Jihočeském (999), naopak nejnižší ve Zlínském kraji (854), Vysočině (857) a Středočeském kraji (866). U mužů se nejvyšší incidence zhoubných novotvarů objevuje v Královéhradeckém (1 262), Moravskoslezském (1 244) a Plzeňském kraji (1 219). Nejnižší je pak ve Středočeském (1 083), Karlovarském kraji (1 113) a Praze (1 117).

Smrtnost v tomto případě je zhruba třikrát nižší, ovšem v Ústeckém kraji je smrtnost vysoká, pouze dvakrát nižší než je incidence.

Ve věku 65 a více let již incidence zhoubných novotvarů u žen dosahuje přes 2000 případů na 100 000 obyvatel, což je již přes 2 %. U mužů je to 3 - 4 %. Tak vysoká incidence je následována i vysokou smrtností, která dosahuje u žen téměř jednoho procenta (v případě Ústeckého kraje je tato hodnota ještě vyšší (1,015 %) a u mužů v Jihočeském a Ústeckém kraji přesahuje hodnotu 1,5 %.

Tabulka č. 3: Incidence a smrtnost na 100 000 obyvatel v krajích v roce 2011 (bez standardizace)

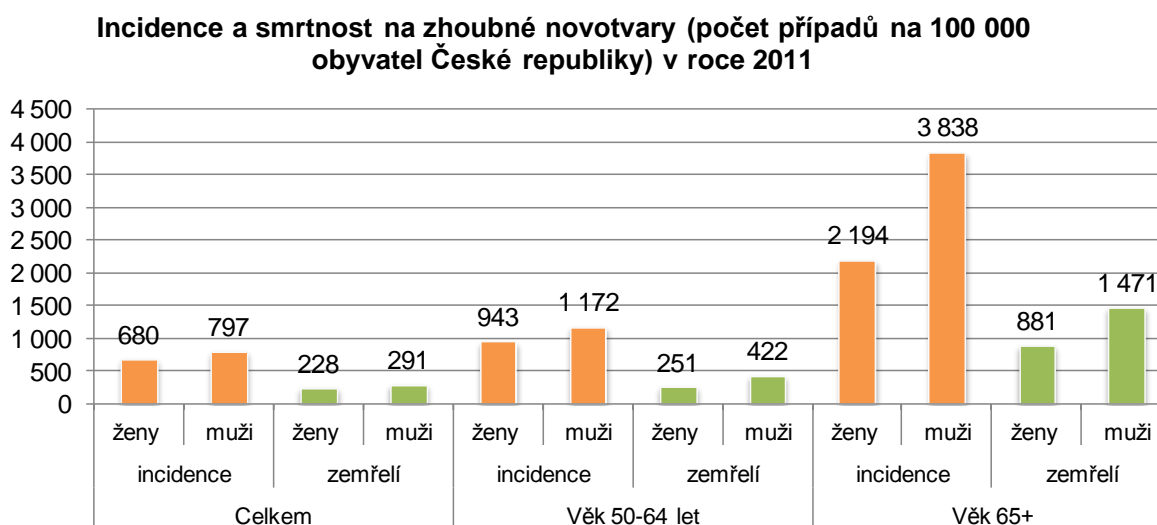
	Celkem				Věk 50-64 let				Věk 65+			
	incidence		zemřelí		incidence		zemřelí		incidence		zemřelí	
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
Plzeňský kraj	768	897	241	323	1 088	1 219	262	433	2 415	4 218	914	1 588
Olomoucký kraj	724	853	237	270	921	1 198	267	342	2 384	4 129	903	1 408
Karlovarský kraj	741	796	235	322	949	1 113	286	522	2 574	4 083	921	1 586
Jihočeský kraj	734	841	217	296	999	1 200	243	397	2 400	3 999	852	1 515
Královéhradecký kraj	701	874	220	296	903	1 262	191	401	2 199	3 980	884	1 421
Jihomoravský kraj	720	813	214	282	987	1 146	242	389	2 284	3 915	793	1 413
Zlínský kraj	650	818	210	296	854	1 209	203	430	2 025	3 910	790	1 469
Moravskoslezský kraj	684	798	232	311	951	1 244	260	490	2 223	3 898	889	1 565
Liberecký kraj	656	787	223	283	1 017	1 192	274	447	2 084	3 862	885	1 457
Hlavní město Praha	701	814	239	258	918	1 117	229	329	2 224	3 855	913	1 305
Pardubický kraj	658	769	222	272	944	1 121	227	383	2 031	3 654	876	1 392
Ústecký kraj	649	730	255	309	994	1 201	326	553	2 165	3 601	1 015	1 524
Středočeský kraj	578	704	218	299	866	1 083	249	437	1 926	3 518	892	1 604
Vysočina	634	744	221	278	857	1 149	265	388	2 008	3 379	821	1 392
ČR	680	797	228	291	943	1 172	251	422	2 194	3 838	881	1 471

Nejvyšší incidence zhoubných novotvarů ve věku 65 a více let byla v roce 2011 u žen v Karlovarském kraji (2 574 případů na 100 000 žen), v Plzeňském kraji (2 415) a v Jihočeském kraji (2 400). Nejnižší pak ve Středočeském kraji (1 926), Vysočině (2 008) a ve Zlínském kraji (2 025).

U mužů v tomto smyslu vede Plzeňský, Olomoucký a Karlovarský kraj (4 218; 4 129 a 4 083), nejnižších hodnot dosahuje kraj Vysočina, Středočeský kraj a Ústecký kraj (3 379; 3 518 a 3 601).

V České republice ve věku 65 a více let onemocnělo v roce 2011 zhoubným novotvarem 2 194 žen na 100 000 žen. Ve věku 50-64 let to bylo 943 a bez rozdílu věku 680. Muži na tom byli hůře, ve věku 65 a více let onemocnělo touto nemocí 3 838 mužů, ve věku 50-64 let 1 172 a bez rozdílu věku 797 mužů na 100 000 mužů. Smrtnost je nižší (viz graf).

Graf č. 5

7. Úmrtnostní charakteristiky podle věku

Zdroj: ÚZIS, rok 2013

V České republice zemřelo v roce 2013 celkem 54 062 žen a 55 098 mužů. Do věku 50 let to bylo 1 708 žen a 4 002 mužů. Ve věku 50 a více let to bylo 52 354 žen a 51 096 mužů. Pokud počítáme zemřelé až od věku 80 a více let, zemřelo 31 118 žen a 17 631 mužů. Z celkového počtu zemřelých na onemocnění zhoubných nádorů průdušek a plic zemřelo 1 678 žen a 3 733 mužů. Ve věku 65-79 let vzniká velká diference v počtu úmrtí žen a mužů na toto onemocnění. Žen zemřelo 846, ale mužů již 2 043. Ve věku 80 a více let je tento rozdíl již řádově nižší.

Nemoci oběhové soustavy trápí ženy více než muže. V roce 2013 na toto onemocnění zemřelo 28 030 žen a 23 701 mužů. Ženy ovšem na toto onemocnění umírají později, mladší věkové kategorie, a to až do 80 let, náleží mužům, pak převažují ženy (viz tabulka).

Úmrtí na nemoci oběhové soustavy lze ještě členit na infarkt myokardu a cévní onemocnění. V celkovém pohledu je cévní onemocnění častější než infarkt myokardu. Na cévní onemocnění zemřelo 6 067 žen a 4 249 mužů, na infarkt myokardu 2 762 žen a 3 627 mužů. Až do 80 let věku na toto onemocnění umírá více mužů, v 80 a více letech je to více žen.

Tabulka č. 4: Úmrtnostní charakteristiky podle věku, 2013

Věk	Zemřelí celkem		z toho:									
			zhoubné novotvary		z toho:		nemoci oběhové soustavy		z toho:			
	ženy	muži			ženy	muži			ZN průdušky a plíce	ženy	muži	ženy
celkem	54 062	55 098	12 045	15 039	1 678	3 733	28 030	23 701	2 762	3 627	6 067	4 249
0-14	167	252	16	16	0	0	4	7	0	0	1	1
15-29	232	681	38	41	1	3	26	42	1	3	4	7
30-44	734	1 768	284	255	16	21	104	293	17	53	23	47
45-49	575	1 301	256	301	27	50	103	331	19	80	18	50
50+	52 354	51 096	11 451	14 426	1 634	3 659	27 793	23 028	2 725	3 491	6 021	4 144
50-64	5 487	11 363	2 614	3 964	466	1 103	1 281	3 775	200	865	244	474
65-79	15 749	22 102	5 225	7 386	846	2 043	6 560	9 210	869	1 539	1 434	1 679
80+	31 118	17 631	3 612	3 076	322	513	19 952	10 043	1 656	1 087	4 343	1 991

8. Podíly sebevražd ve věku 50 a více let ze všech dokonaných sebevražd v EU

Zdroj Eurostat, data jsou z roku 2010

Jak v EU 15, tak v EU28, je v průměru podíl sebevražd seniorů ve věku 50 a více let ze všech dokonaných sebevražd vyšší než v mladší populaci. U mužů je to 52,7 % v EU28 a 53,5 % v EU15. U žen je tento podíl ještě vyšší, v EU28 je to 60,8 % a v EU15 59,7 %.

Nejvyšší podíl sebevražd v tomto věku je u mužů v Portugalsku (66,9 %), v Bulharsku (65,5 %) a v Chorvatsku (64,1 %). Problémy s tímto fenoménem jsou ještě vysoké v Maďarsku, Německu a Itálii, kde překračují hodnotu 57,5 %.

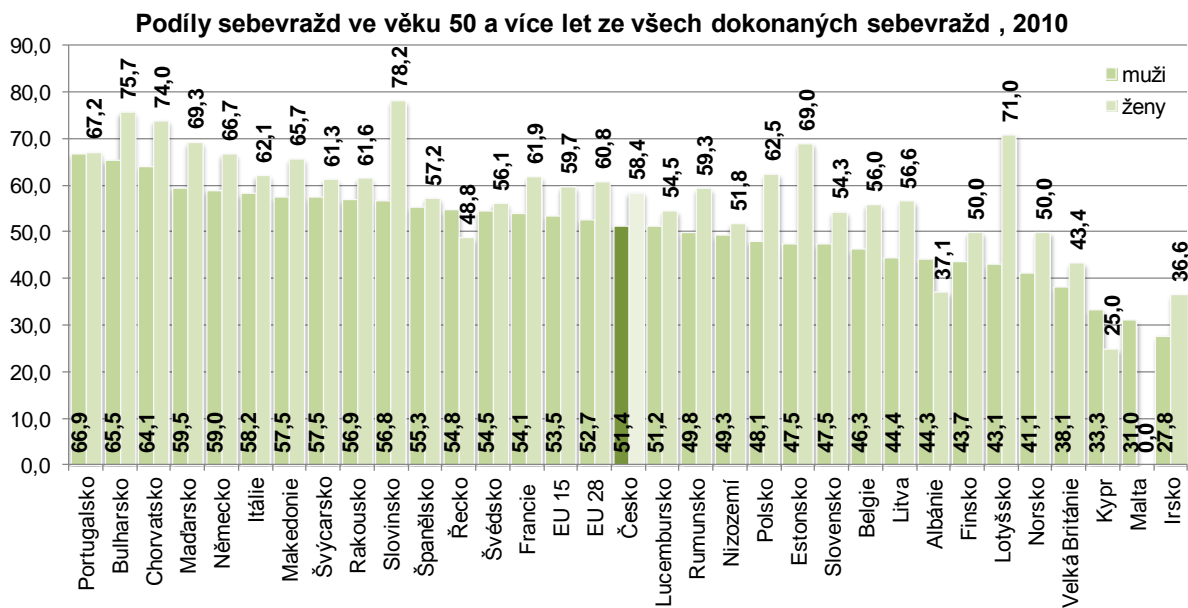
Naproti tomu nejnižší podíl sebevražd u mužů vykazuje ve věku 50 a více let ze všech dokonaných sebevražd Irsko (27,8 %), Malta (31,0 %) a Kypr (33,3 %). Na čtvrtém místě je Velká Británie (38,1 %). Severské státy, jako je Norsko, Lotyšsko a Finsko, se nacházejí také mezi státy, kde je podíl dokonaných sebevražd 50+letých ze všech dokonaných sebevražd nižší a nepřesahuje 44 %. Muži v České republice se v tomto ukazateli pohybují těsně pod průměrem EU28 a dosahují hodnoty 51,4 %.

U žen je tento podíl nejvyšší ve Slovinsku (78,2 %), v Bulharsku (75,7 %) a v Chorvatsku (74,0 %). Ještě vysoké hodnoty, které překračují 67 %, jsou v Lotyšsku, Maďarsku a Estonsku. Lotyšsko je výjimečné tím, že podíl sebevražd 50+letých je zde mnohem vyšší u žen (71,0 %) než u mužů (43,1 %).

Nejnižší podíl byl zaznamenán u žen na Kypru (25,0 %), v Irsku (36,6 %) a v Albánii (37,1 %). Na hranici 50,0 % a pod ní jsou ještě státy Řecko, Norsko a Finsko. (Na Maltě nejsou k dispozici data u žen.)

V České republice je tento podíl u žen 58,4 %.

Graf č. 6

9. Počet sebevražd v průběhu let 1993 až 2013

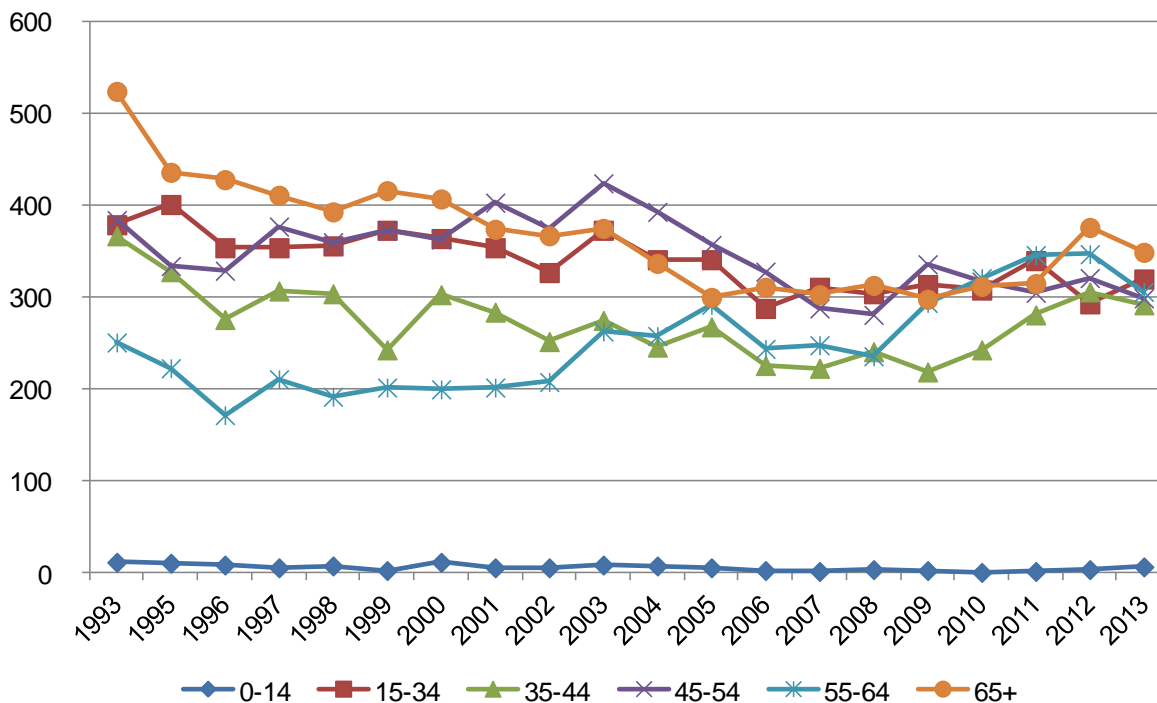
Zdroj: ČSÚ

Od roku 1993 u nejstaršího obyvatelstva, ve věku 65 a více let, počet sebevražd klesal až do roku 2006, kdy začal oscilovat v průběhu dalších let kolem hodnoty 300 sebevražd ročně. V roce 2012 je patrný výraznější nárůst až na hodnotu 376, která ani v roce následujícím neklesla až na běžnou úroveň let minulých, ale klesla jen na 349 případů ročně.

Krise, která u nás má počátek v roce 2009, pravděpodobně ovlivnila nárůst sebevražd. Nikoli sice u nejstaršího obyvatelstva, ale u dalších seniorských věkových kategorií ano. Senioři ve věku 55-64 let zaznamenali od roku 2009 a v následujících letech prudký nárůst sebevražednosti, který měl vrchol v roce 2012 a teprve v roce 2013 poklesl na úroveň 306 případů. Minimum sebevražd v této věkové kategorii bylo v roce 1996, kdy došlo k 172 sebevraždám. Rok 2009 představuje nárůst sebevražd i pro další věkovou kategorii (45-54 let), kdy ze setrvalého poklesu od roku 2003 do roku 2008 náhle došlo k nárůstu sebevražd právě v roce 2009 na hodnotu 336 případů. Krize se v České republice projevila nárůstem sebevražd i ve věkové kategorii 35-44 let, ovšem o něco později a sice až v roce 2010, od kdy sebevražednost začala stoupat z hodnoty 219 v roce 2009 až na hodnotu 306 v roce 2012. V roce 2013 již je zaznamenán pokles na hodnotu 292 případů.

Graf č. 7

Počet sebevražd v jednotlivých věkových kategoriích v průběhu let 1993 až 2013

V procentuálním zastoupení 65+letých na celkové sebevražednosti vidíme, že rok 2009 u takto starých lidí nebyl nijak významným, sebevražď bylo u nich v tomto roce 20 %, což je spíše méně. Od roku 2003 se sebevražednost nejstaršího obyvatelstva udržuje v rozmezí 19 - 23 % z celkového počtu sebevražd. V předchozích letech byla vyšší, začala klesat z hodnoty 27 % v roce 1993 do 19 % v roce 2005.

Ještě jedno srovnání, a sice počet sebevražd na 100 tis. obyvatel, ukazuje na nárůst sebevražd od roku 2009. V roce 2008 tato hodnota byla ještě 13,2 případů na 100 000 obyvatel a vystoupala až na hodnotu 15,7 v roce 2012. V roce 2013 jsme již zaznamenali mírný pokles na hodnotu 15,0 případů na 100 000 obyvatel.

Graf č. 8

Procentuální zastoupení 65 a víceletých na celkovém počtu sebevražd v jednotlivých letech

